

metodikalıq áhmiyetke iye ekenligin taǵı da atap ótpek-shimiz.

Men apamnıń tuǵışımın,
Jawma kúnim, jawma!
Qazan qırar qırǵışımın,
Jawma kúnim jawma!

Álbette, bulardı balalarga úyretip barıw, olardıń qubılıslar haqqında uǵımların keńeytedi.

Mine, bulardan tısqarı «Hákke qayda?», «Áwelemen, dúwelemen!» hám taǵı basqa sıyaqlı balalar hám házil qosıqları oqıwshılarga kúshli tásir etip, kórkem ádebiyattı úyreniwshilerge de úlken sabaq bolıp, olardıń barlıǵı balalar folklorınıń aktiv nıshanları sıpatında kózge taslanadı.

Ádebiyatlar

1. Айымбетов Қ. Халық даналығы. – Нөкіс: «Қарақалпақстан», 1988. 23-24-б.
2. Дәўқараев Н. Шығармалары. – Т. II. – Нөкіс: «Қарақалпақстан», 1997. 136-137-б.
3. Кеңесбай Allamergenov, Ismayıl Qurbanbaev, Sarsen Kazaxbaev Qaraqalpaq balalar ádebiyatı tariyxı (Oqıw qollanba). – Tashkent: «Tafakkur avlodi», 2020.
4. Курбанбаев И. Қарақалпақ балалар әдебияты. – Нөкіс: «Билим», 1992.

РЕЗЮМЕ. Мақоллада қорақалпоқ халқ ог'закі іјодига, jumladan bolalar o'yin folkloriga mansub o'yin qo'shiqlarining mustaqil janr sifatida tarbiyaviy jihatları takidlab o'tilgan. Shuningdek, bolalar o'yin folklorining etnopedagogik xususiyatlari tahlil qilingan.

РЕЗЮМЕ. В статье подчеркивается воспитательный аспект игровых песен каракалпакского фольклора, в том числе детского игрового фольклора, как самостоятельного жанра. Также анализируются этнопедагогические особенности детского игрового фольклора.

SUMMARY. The article emphasizes the educational aspects of game songs belonging to Karakalpak folklore, including children's game folklore, as an independent genre. Ethno-pedagogical features of children's game folklore are also analyzed.

BO'LAJAK O'QITUVCHINING KASBIY RIVOJLANISHIDA KOGNITIV TEXNOLOGIYALARNING O'RNI

A.T.G'aniyeva – mustaqil tadqiqotchi

Urganch davlat universiteti

Tayanch so'zlar: bo'lajak o'qituvchi, kasbiy faoliyat, o'qituvchi shaxsiyati, o'qituvchiga qo'yiladigan talablar, professionalizm, kognitiv texnologiyalar, shaxsiy sifatlar, kasbiy sifatlar, kasbiy faoliyatning rivojlanish dinamikasi, pedagogik madaniyat, pedagogik jarayon, intellektual sifatlar, aql-zakovat, zukkolik.

Ключевые слова: будущий учитель, профессиональная деятельность, личность учителя, требования к учителю, профессионализм, познавательные технологии, личностные качества, профессиональные качества, динамика развития профессиональной деятельности, педагогическая культура, педагогический процесс, интеллектуальные качества, интеллект, смекалка.

Key words: future teacher, professional activity, teacher personality, requirements for the teacher, professionalism, cognitive technologies, personal qualities, professional qualities, dynamics of the development of professional activity, pedagogical culture, pedagogical process, intellectual qualities, intelligence, ingenuity.

Jamiyat hayotining rivojlanishi va ta'lim oldiga qo'yilayotgan talablarning kun sayin ko'payayotganligi bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligi va kreativligi har qachongidan ham jadalroq rivojlantirish zaruriyatini qo'ymoqda. O'zbekiston jamiyati va davlati pedagogik ta'lim sifatini yangi bosqichga ko'tarishni davlat buyurtmasi darajasida muayyan qonun va qarorlar bilan mustahkamlab qo'ydi. Masalan, O'zbekiston Respublikasining konstitutsiyasi, ta'lim to'g'risidagi qonun, O'zbekiston 2030-strategiyasi kabi huquqiy-me'yoriy asoslar shular jumlasidandir. Chunki o'qituvchining kasbiy-shaxsiy sifatlarini rivojlantirish orqali uning raqobatbardoshligini ta'minlashga bo'lgan ehtiyoj kun sayin ortib bormoqda [2].

Chunki o'qituvchi o'zining yuqori darajadagi kasbiy sifatlarini namoyon qilish orqali ta'lim sifatini oshirish hamda o'quvchilarni davr talablari asosida tarbiyalash imkoniyatiga ega bo'ladi. Chunki, bugungi kunda davlat va nodavlat muassasalarida yuqori darajada tarbiyalangan madaniyatli kadrlarga bo'lgan talab va ehtiyoj ortib bormoqda. Shaxsiy-kasbiy jihatdan rivojlangan, kreativ faoliyatiga ko'rsatish layoqatiga ega bo'lgan pedagoglarga O'zbekiston davlati va jamiyati tomonidan bir qator talablar qo'yilmoqda:

- bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy kreativ faollikni shakllantirish;

- bo'lajak o'qituvchilarning yangi pedagogik bilimlar, ko'nikma va malakalarni o'zlashtirishlari uchun qulay imkoniyatlar yaratish;

- bo'lajak o'qituvchilarning o'z kasbiy-pedagogik

Xalq pedegogikasida balaniń aqılıy, fizikalıq jaqtan jetik bolıwın, házir juwaplıqqa, tapqırılıqqa, hádiyselerge qızıǵıwshılıq penen qarawın táminlewge ázelden úlken itibar qaratıp kelgen. Sonıń ushın bul baǵdarda hátteki arnawlı xalıq qosıǵı – balalar oyın qosıqları sisteması qalıplesken. Mine, sonlıqtan balalar oyın qosıqlarında hám tálim, hám tárbiyalıq maqset estetikalıq tárbiya jónelisinde balanıń sanasına jetkeriw kórinedi. Balalar oyın qosıqları xalıq pedagogikasınıń ajıralmas bir bólegi sıpatında ózine tán manawıy-ádebiy rawajlanıw basqışın basıp ótken. Olardı úyreniw arqalı kórkem awızeki dóretywshiliginde ushıraytuǵın dástúriy balalar qosıqlarınıń túrlerin anıqlaw menen birge, balalar folklorınıń ózine tán poetikalıq rawajlanıwın da tereńirek bilip alıw múmkin.

Ádebiyatlar

1. Айымбетов Қ. Халық даналығы. – Нөкіс: «Қарақалпақстан», 1988. 23-24-б.
2. Дәўқараев Н. Шығармалары. – Т. II. – Нөкіс: «Қарақалпақстан», 1997. 136-137-б.
3. Кеңесбай Allamergenov, Ismayıl Qurbanbaev, Sarsen Kazaxbaev Qaraqalpaq balalar ádebiyatı tariyxı (Oqıw qollanba). – Tashkent: «Tafakkur avlodi», 2020.
4. Курбанбаев И. Қарақалпақ балалар әдебияты. – Нөкіс: «Билим», 1992.

РЕЗЮМЕ. Мақоллада қорақалпоқ халқ ог'закі іјодига, jumladan bolalar o'yin folkloriga mansub o'yin qo'shiqlarining mustaqil janr sifatida tarbiyaviy jihatları takidlab o'tilgan. Shuningdek, bolalar o'yin folklorining etnopedagogik xususiyatlari tahlil qilingan.

РЕЗЮМЕ. В статье подчеркивается воспитательный аспект игровых песен каракалпакского фольклора, в том числе детского игрового фольклора, как самостоятельного жанра. Также анализируются этнопедагогические особенности детского игрового фольклора.

SUMMARY. The article emphasizes the educational aspects of game songs belonging to Karakalpak folklore, including children's game folklore, as an independent genre. Ethno-pedagogical features of children's game folklore are also analyzed.

BO'LAJAK O'QITUVCHINING KASBIY RIVOJLANISHIDA KOGNITIV TEXNOLOGIYALARNING O'RNI

A.T.G'aniyeva – mustaqil tadqiqotchi

Urganch davlat universiteti

Tayanch so'zlar: bo'lajak o'qituvchi, kasbiy faoliyat, o'qituvchi shaxsiyati, o'qituvchiga qo'yiladigan talablar, professionalizm, kognitiv texnologiyalar, shaxsiy sifatlar, kasbiy sifatlar, kasbiy faoliyatning rivojlanish dinamikasi, pedagogik madaniyat, pedagogik jarayon, intellektual sifatlar, aql-zakovat, zukkolik.

Ключевые слова: будущий учитель, профессиональная деятельность, личность учителя, требования к учителю, профессионализм, познавательные технологии, личностные качества, профессиональные качества, динамика развития профессиональной деятельности, педагогическая культура, педагогический процесс, интеллектуальные качества, интеллект, смекалка.

Key words: future teacher, professional activity, teacher personality, requirements for the teacher, professionalism, cognitive technologies, personal qualities, professional qualities, dynamics of the development of professional activity, pedagogical culture, pedagogical process, intellectual qualities, intelligence, ingenuity.

faoliyatlariga moslashishlarini ta'minlash;

- o'qituvchining kasbiy funksiyalari o'zgarishiga muvofiq tarzda pedagogik bilimlarini transformatsiyalay olishga erishishlari kabilar.

Pedagogik faoliyatni amalga oshirish o'qituvchi oldiga yuqori darajadagi talablar qo'yishni nazarda tutadi. Keng ko'lamdagi pedagogik burch va uni amalga oshirishga yo'naltirilgan kasbiy harakatlarni bajarish o'z oldiga qo'yilgan kasbiy vazifalarni kompetentlik va ijodiy yondashgan holda amalga oshirish, moslashuvchan xarakterga ega bo'lgan ilmiy tushunchalarga ega bo'lish, pedagogik muammolarni tezkorlik aniqlash ko'nikmasiga ega bo'lish kabilar.

Ma'lumki, bugungi kunda pedagogika fanida o'qituvchi kasbiy xarakteri bilan bog'liq bo'lgan bir qator, ma'lumotlar va ilmiy yondashuvlar mavjud. Mazkur ma'lumotlarni bo'lajak o'qituvchilar har tomonlama chuqur o'zlashtirishlari lozim. Shunday tushunchalardan biri o'qituvchining kompetentligi tushunchasidir. Kompetentlik pedagogik bilimlarni o'zlashtirish, DTS larini mohiyatini anglash layoqatiga ega bo'lish, o'quvchilarda shakllantiriladigan tayanch va fanga oid kompetensiyalarni bilish layoqatidir [3].

Yuqori darajadagi kasbiy kompetentlikka ega bo'lgan o'qituvchilarni tayyorlash jarayoni pedagogik ta'limning muhim masalalaridan biri hisoblanadi. O'qituvchining kompetentligi quyidagilarga ko'ra alohida dolzarblik kasb etmoqda. Jumladan;

- 1) ma'lumki xalqning ijtimoiy-madaniy tajribasi muntazam transformatsiya qilinmoqda;

2) ta'lim jarayoni O'zbekiston jamiyati talablari asosida muntazam isloh qilinmoqda. Ya'ni xalqaro hamda milliy-madaniy tajribalar asosida boyitilmoqda;

3) yangidan-yangi mualliflik xarakteridagi pedagogik modellar vujudga kelmoqda;

4) jamiyatning o'qituvchilik kasbiga bo'lgan talablari tubdan o'zgarmoqda;

5) O'zbekiston jamiyatida turli madaniyatlarning muloqot doirasi kengaymoqda.

Shuning uchun ham oliy pedagogik ta'limda bo'lajak o'qituvchining kasbiy kompetentligini rivojlantirishning turli yo'nalishlari tadqiq etilmoqda.

Ushbu masalalar R.Safarova, N.Muslimov, B.Ma'murov, X.Ibraimov, S.Turg'unov, B.Xodjayev, A.K.Markovoy, S.E.Shitovalarning ishlarida tizimli tarzda tadqiq etilmoqda. O'qituvchilarning kasbiy kompetentligini o'rganish natijasida talabalarning kasbiy tafakkuri sezilarli darajada o'zgarmoqda. Natijada quyidagi yondashuvlarni oliy pedagogik ta'lim jarayoniga tadbiiq etish zaruriyati kuchaymoqda.

Bo'lajak o'qituvchining pedagogik yo'nalganlik asoslarini ishlab chiqish muhim masalalardan biri hisoblanadi. Bo'lajak o'qituvchilarda pedagogik jihatdan muhim bo'lgan shaxsiy-kasbiy sifatlarini bir butunlikda shakllantirish va rivojlantirish ularning kasbiy mahorat sirlarini egallash imkoniyatlarini kengaytiradi. Pedagogik kreativlikning manbalarini aniqlash va bo'lajak o'qituvchilarda kreativlikni rivojlantirish ham alohida ahamiyatga ega. Pedagog shaxsining tarkibiy qismlarini tashkil etadigan 4 ta muhim komponentning mavjudligi mutaxassislar tomonidan e'tirof etilgan (R.Safarova, B.Xodjayev, Э.Ф.Зееп). Ular:

- kasbiy yo'nalganlik;
- kasbiy kompetentlik;
- kasbiy jihatdan zarur bo'lgan sifatlar;
- kasbiy jihatdan ahamiyatli bo'lgan psixologik xususiyatlar.

Bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlash jarayonida ushbu komponentlar orasidagi aloqadorlik ta'minlanadi. Natijada bo'lajak o'qituvchilarda integrativ xarakterdagi kasbiy sifatlar tarkib topadi. Natijada, bo'lajak o'qituvchilarning raqobatdoshligi, kasbiy mobilligi, kreativligi ta'minlanadi. Mahsuldor kasbiy faoliyatni amalga oshirish imkoniyati vujudga keladi. Natijada, bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy rivojlanishi kuzatiladi. Kasbiy malakalari hamda kasbiy mavqei rivojlanishi uchun qulay imkoniyat vujudga keladi. Bo'lajak o'qituvchilar oliy pedagogik ta'lim jarayonida pedagogga xos bo'lgan barcha sifatlarini egallashlari lozim.

Kasbiy kompetentlik hodisasining umumiy tavsifi bir qator mutaxassislarining ishlarida o'z ifodasini topgan. R.Safarova, Ma'murov, B.Xodjayev, V.A.Adolf, E.V.Bondarevskoy, N.V.Kuzmin kabilar. Mutaxassislar kasbiy kompetentlikning turli jihatlarini alohida-alohida tadqiq qilishga intilganlar. Jumladan, Markova kompetentlikni o'qituvchi egallashi zarur bo'lgan kasbiy jihatdan zarur bilimlar, ko'nikmalar, psixologik sifatlar sifatida talqin etgan. Ularning ta'lim va pedagogik faoliyat natijalariga ko'rsatadigan ta'sirini baholagan [4].

R.Safarova o'z tadqiqotlarida kasbiy kompetentlikni kreativlik va kognitiv xarakterdagi pedagogik jarayonlar bilan bog'lagan bo'lsa, B.Ma'murov kasbiy kompetentlikni bo'lajak o'qituvchining shaxsga yo'naltirilgan ta'lim jarayonini loyihalashga oid faoliyatida ko'radi.

N.N.Lobanov esa kasbiy kompetentlikni shaxsning tizimli o'ziga xosligi tarzida tadqiq etadi. Bo'lajak o'qituvchi shaxsining kognitiv kompetentligi hamda uni shakllantirish dinamikasi 3 ta tarkibiy qismni o'z ichiga oladi. Ular:

- 1) kasbiy-ta'limiy;
- 2) kasbiy-faoliyatli;
- 3) kasbiy-shaxsiy kabilar.

Bugungi kunda dunyoning rivojlangan mamlakatlarida o'qituvchilarni tayyorlash jarayonida 5 ta kompetensiyani shakllantirish talab qilinmoqda.

Savollar doirasi kompetensiyasi doirasida ayni bir talaba ushbu savollarga javob qaytarish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bunda bo'lajak o'qituvchi o'zining egallagan kasbiy tajribasiga tayanadi. Tayanch kompetensiyalarning pedagogik tavsifi kompetensiyalarning mazmuni, ijtimoiy layoqatlilik kompetensiyasi mas'uliyatni o'ziga olishda namoyon bo'ladi. Talabalar yechimlar ustida ishlash hamda uni amalga oshirish jarayoniga ishtirok etish loyoqatiga ega bo'lishlari talab etiladi. Bo'lajak o'qituvchilarda tolerantlikning namoyon bo'lishi ularning shaxsiy qiziqishlari bilan jamiyat ehtiyojlarining muvofiqlashuvida o'z ifodasini topadi. Ikki va undan ortiq tilda o'z fikrini og'zaki va yozma bayon etish imkonini beradigan kommunikativ texnologiyalarni o'zlashtirish ham bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligining tarkibiga kiradi.

Bugungi kunda raqamli texnologiyalar asosida ishlash o'qituvchi kasbiy kompetentligining muhim tarkibiy qismiga aylanishi lozim. Raqamli texnologiyalardan foydalangan holda kasbiy axborotlarni izlash, to'plash, saralash va qo'llash o'qituvchi pedagogik faoliyatida muhim o'rin egallaydi. Uning kreativligi, mobilligi va tolerantligini ta'minlashga xizmat qiladi. Aniqlangan axborotlarga nisbatan tanqidiy-tahliliy munosabatda bo'lish mustaqil kasbiy faoliyatga tayyorlanish, kasbiy funksiyalarni ijodiy yondashgan holda bajarish, o'zi va o'z faoliyati natijalarini baholash, o'zining ta'limiy darajalarini muntazam rivojlantirishga kognitiv tayyorlikka ega bo'lish, o'zining shaxsiy imkoniyatlarini muntazam dolzarblashtirish va amalga oshirish ehtiyojiga ega bo'lish, yangi bilim va pedagogik ko'nikmalarni mustaqil egallash layoqatini namoyon etish, o'z-o'zini rivojlantirishga erishish, o'zining kasbiy kompetentligini muntazam boyitishga intilish, o'z-o'zini rivojlantirishga erishish, o'zining kasbiy kompetentligini muntazam boyitishga intilish, kognitiv yo'nalishga ustuvorlik berish asosida tashkil etilgan oliy pedagogik ta'lim jarayonining asosiy vazifalari kasbiy bilimlarni boyitishdan iborat. Bo'lajak o'qituvchilarni rivojlantirish va tarbiyalash esa o'quv jarayonining mahsuldorligini ta'minlovchi qo'shimcha imkoniyatlardir.

Bunday ta'lim jarayoni mutaxassislarini tayyorlashga yo'naltirilgan. Yuqoridagi fikrlarga tayangan holda, shuni aytish mumkin, pedagog mutaxassisi va professionallikka ega bo'lgan o'qituvchi tushunchalarini o'zaro chegaralashni taqozo etadi.

Mutaxassis bu - pedagogik faoliyat ko'rsatuvchi shaxs. Mazkur mutaxassislik uchun zarur bo'lgan bilim, malaka va ko'nikmalarni egallagan shaxsdir.

Kasbiy professionalizmni egallagan pedagoglar esa zarur kasbiy sifatlar va kompetensiyalarni o'zida mujassamlashtirgan mutaxassislar bo'lib, ular o'ziga xos faoliyat uslubiga egaligi bilan mutaxassis o'qituvchilardan ajralib turadilar.

Bugungi kunda O'zbekiston jamiyati aynan yuqori darajadagi professionalizmga ega bo'lgan o'qituvchilarga ehtiyoj sezmoqda. O'qituvchining kasbiy professionalizmiga bir qator talablar qo'yilmoqda. Jumladan, yuqori darajadagi professionalizmga ega bo'lgan o'qituvchilar quyidagi ko'nikmalarni o'zlashtirgan bo'lishi lozim: gnostik, didaktik, tashkiliy-metodik, kommunikativ-rejissyorlik, prognozlash, refleksiv, tashkiliy - pedagogik kabilar.

Pedagog shaxsiyatining muhim tarkibiy qismi sifatida kasbiy zarur sifatlar namoyon bo'ladi. Pedagogik faoliyat subyekting o'ziga xos xususiyatlari o'quv jarayoni samaradorligiga ta'sir ko'rsatadi. Bo'lajak o'qituvchi shaxsining faolligi bir qator o'ziga xosliklarga ega: o'z oldiga aniq maqsad qo'yish va maqsadga intilish, tenglik, o'quvchilar bilan hamkorlikda ishlash istagining mavjudligi, favqulotda vaziyatlarda o'zini yo'qotmaslik

layoqatiga egalik, jozibadorlik, haqgo'ylik, adolatlilik, zamonaviylik, insonparvar, eruditsiyaga egalik, bilimdonlik, zukkolik, pedagogik taktga egalik, pedagogik tolerantlik, intizomlilik, pedagogik optimizmga egalik kabilar [3].

Zamonaviy o'qituvchi shaxsining asosiy sifatlaridan biri uning bilimdonligi va zukkoligidir. Bugungi kunda kasbiy faoliyatda yuqori natijalarga erishishi uchun o'qituvchilar o'quvchilarning ko'plab savollariga javob bera olishlari, o'z aql idroklari va kasbiy bilimdonliklari, kreativliklarini namoyon etishlari kerak. Bo'lajak o'qituvchi shaxsining professionallik darajasini ifodalovchi sifatlar ular hayotining intellektual hamda hissiy-irodaviy jihatlarini ko'rsatadi. Bu jihatlar o'qituvchilarning kasbiy – pedagogik faoliyatiga sezilarli darajada ta'sir ko'rsatadi hamda uning o'ziga xos ish uslubini belgilaydi. Bo'lajak o'qituvchining shaxsiy-kasbiy shakllanish jarayonini tahlil qilar ekanmiz, kognitiv kompetensiyalarning mazkur jarayonda tutgan o'rnini aniqlash taqozo qilinadi. Talabalar o'zlarining harakat rejaralarini mustaqil tarzda aniqlashlari muhim ahamiyatga ega. Bo'lajak o'qituvchilar o'zlarining shaxsiy-pedagogik faoliyatini amalga oshirish shakllari, usullari, metodlarini mustaqil tanlash imkoniyatiga ega. Ushbu faoliyat usullarini bo'lajak o'qituvchilar nazariy tajribalar bilan uyg'unlashtirgan holda o'z faoliyatida qo'llash

imkoniyatiga ega bo'ladilar. Aksariyat kasbiy muammolarni yechishda bo'lajak o'qituvchilarning egallagan bilim, ko'nikma va malakalari muhim ahamiyat kasb etadi. Kreativ xarakterdagi kasbiy faoliyatni amalga oshirish talabalardan tafakkur mustaqilligini talab qiladi. Natijada ular o'zlari egallagan bilimlarning ijtimoiy-pedagogik ahamiyatini chuqurroq anglashga muvaffaq bo'ladilar. Mazkur bilimlarni bo'lajak o'qituvchilar oliy pedagogik ta'lim jarayonida egallashga muvaffaq bo'ladilar. Shu bilan bir qatorda o'zlarining shaxsiy-ijodiy layoqatlarini namoyon etishga muvaffaq bo'ladilar. Pedagogik hodisalar va dalillarni tahlil qilishga erishadilar. O'quv-tarbiyaviy ishlar tizimini shakllantiradilar va amalga oshiradilar. Loyihalashtirilgan o'quv tarbiya jarayonida qo'llaniladigan topshiriqlarga yechim topishga intiladilar. Ilmiy-ijodiy xarakterdagi muammolarga yechim topish ko'nikmalarining shakllanishiga muvaffaq bo'ladilar. Amaliy faoliyatlarini rejalashtirish va amalga oshirish bo'lajak o'qituvchilar uchun muayyan imkoniyatlarni taqdim etadi. Natijada, ularning tadqiqotchilik faoliyatlari takomillashadi. Bu esa o'qituvchi kasbiy madaniyatining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Pedagogik madaniyat esa kasbiy faoliyatning o'ziga xosligini belgilab beradi. Uning sifatini ta'minlaydi.

Adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. -T.: 2020.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 27 fevraldagi "Pedagogik ta'lim sohasini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4623-son Qarori.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 8 oktyabrda "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5847-son Farmoni.
4. Safarova R. O'quvchilarning kreativ kreativ fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari. Metodik qo'llanma. – T.: «Bookmany print», 2023.
5. Safarova R. Kognitiv pedagogikaga oid nazariy yondashuvlar. Monografiya. – Toshkent.: "Science and innovation", 2024.

REZYUME. Ushbu maqolada bo'lajak o'qituvchining shaxsiy-kasbiy rivojlanishida kasbiy kompetensiyalar, kognitiv texnologiyalarning tutgan o'rnini, kompetentlikning tarkibiy qismlari, bo'lajak o'qituvchining mutaxassis va professional sifatida o'ziga xosligi, kasbiy professionalizm, uning xarakteri, O'zbekiston davlati va hamjamiyatining o'qituvchi kasbiga qo'yayotgan talablari, bo'lajak o'qituvchining shaxsiy-kasbiy sifatlari va uning rivojlanish dinamikasi haqida fikr yuritilgan. Shunga ko'ra maqola ilmiy-pedagogik jamoa uchun ilmiy pedagogik vazifasini o'taydi.

РЕЗЮМЕ. В данной статье рассматриваются профессиональные компетенции, роль когнитивных технологий в личностно-профессиональном развитии будущего учителя, компоненты компетентности, специфика будущего учителя как специалиста и профессионала, профессионализм, его характер, требования, предъявляемые государством и обществом Узбекистана к профессии учителя, личностно-профессиональные качества будущего учителя и динамика его развития. Соответственно, статья выступает научным педагогом для научно-педагогического коллектива.

SUMMARY. This article reflects on professional competencies in the personal-professional development of the future teacher, the role of cognitive technologies, the components of competence, the uniqueness of the future teacher as a specialist and professional, professional professionalism, his character, the requirements of the state and community of Uzbekistan for the teaching profession, the personal-professional qualities of the future teacher and the dynamics Accordingly, the article acts as a scientific pedagogical for the scientific and pedagogical community.

TA'LIMIY RESURLAR YARATISHDA WEB-TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH

U.E.Kadirov – *litseyi direktori*

Ichki ishlar vazirligining Qoraqalpoq akademik litseyi

S.Q.Tursunov – *pedagogika fanlari nomzodi, professor*

Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti

Tayanch so'zlar: web-texnologiya, ta'limiy resurs, infografika, raqamli texnologiya, multimedia plakatlar, slayd shou, grafik muharrirlar, interaktiv bilim kartasi, foydalanish, yaratish.

Ключевые слова: веб-технологии, образовательный ресурс, инфографика, цифровые технологии, мультимедийные плакаты, слайд-шоу, графические редакторы, интерактивная карта знаний, использование, создание.

Key words: web technology, educational resource, infographics, digital technology, multimedia posters, slide show, graphic editors, interactive knowledge card, use, creation.

Mamlakatimizda raqamli iqtisodiyotni faol rivojlantirish, barcha tarmoqlar va sohalarida, eng avvalo, davlat boshqaruvi, ta'lim, sog'liqni saqlash va qishloq xo'jaligida zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng joriy etish bo'yicha kompleks chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. O'zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi tomonidan manfaatdor vazirlik va idoralar, biznes hamjamiyati va ilmiy doiralar vakillari hamda xorijiy ekspertlar ishtirokida "Raqamli O'zbekiston — 2030" strategiyasi ishlab chiqilgan.

«Raqamli O'zbekiston – 2030» strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari

to'g'risidagi O'zbekiston Respublikasi prezidentining farmonida axborot tizimlari va resurslarini keng joriy etishni nazarda tutuvchi idoraviy raqamli transformatsiya dasturlarini ishlab chiqish va o'z vaqtida amalga oshirish kabi vazifalar belgilangan. Bu vazifalarni amalga oshirish uchun qator tadbirlar amalga oshirilishi belgilangan. Jumladan, «bulutli» hisoblashlar asosida ma'lumotlarni saqlash va qayta ishlash markazlarini rivojlantirish, foydalanuvchi talablariga muvofiq, O'zbekiston Respublikasining axborot resurslariga doimiy ulanishni ta'minlashdan iborat. Bu esa ta'lim oluvchilarni elektron o'quv resurslariga doimiy bog'lanish imkonini berib, o'z